

legjobb ízléssel választott öltözete által még a Külső Országi Theátrumokban forgott, Dramaturgiában jártas s miveltebb érzésű nézők figyelmetességét is, hogy méltóan első csillagnak tarthatjuk a Magyar Theátrum óh fájdalom! még homályosótska egén». Felette becses kritikát olvasunk róla Fáy András feljegyzéseiben, mely így szól: »Murányiné azon szerepekben, mikben lágy nőiesség és szenvedés voltak a fő jellem-vonások és alapok, kitűnő volt; azonban, mit csak ő nála tapasztaltam, különös volt játékában az, hogy szerepeit nem csak játszotta, hanem azokba érzelmei teljességével ámult be (sic!), annyira, hogy szemeiből záporoztak a könnyek s az érzés néhol csaknem elfojtá szavait. Olykor, midőn nővéreimmal, kik nagy kedvelői valának a színháznak, Pesten mulatván, néhányan a színész-társaságból előadás után nálunk vacsoráztak, Murányiné még mindig potyogó könnyekkel ült az asztalnál s csak idővartatva engesztelődvén ki, színházi bánatából elvetett valamit.«

Dérynét ő oktatta a színpadra és vele hosszú időn át meghitt viszonyban élt. Komlóssy Ferenc egykori rendező szerint M-né »Orsina grófnő«-ben a híres Schröder Sophiet is felülmulta. 1824—1827-ben ismét Kolozsvárott játszott, ezután férjével visszavonult a színpályától. Fordított több színdarabot. Ismertebb: »Totila, góthusok királya«. Nézójáték 5 felv. Előadták 1813—14-ben és 1829. jún. 2-án, Kolozsvárott. — Gyermekei: Karolina, sz. 1810-ben, megh. 1823. febr. 10-én, Pécssett. Mint gyermekszereplő tünt ki és szép haladást tanusított. Sírkőfelirata:

Állj meg vándor e' halotti
Sirhalmok közt poromnál,
Itt pihen Murányi Lotti —
Lelke az angyaloknál.
Virág volt itt, de angyal ott,
Tizenhárom tavaszt ért,
Ellebegett, sírni hagyott
Atyát, anyát s öt testvért.

Többi gyermekei: Antónia, Zsigmond, Sándor szintén szerepeltek színpadon.

Muraphy Arthur, angol vígjátékíró. Nálunk is színre került munkája: »A féltékenység vígjátéka«, vj. 3 felv. Ford. Tóth József. Bem. 1859. márc. 19. Tóth József javára, a Nemzeti Színházban.

Muraszombati színészet. Muraszombaton (Vas m.) 1885. dec. havában Irsai Zsigmond társulata működött. 1912. szept.—okt. havában Radó Béla társulata tartotta itt előadásait.

Murgács Kálmán, zeneszerző, sz. 1893-ban, Sepsiszentgyörgyön. Középiskolái elvégzése után közigazgatási pályára ment. Édesatyja jó hegedűs volt, aki korán kezdte tanítani. Dalokat, nótákat már kis gimnázista korában írt, de komoly fel-tűnést, amely nevét egyszerre népszerűvé tette, csak az összeomlás után szárnyrakelt és mélységes hazafias érzéstől fűtött dalai-val aratta. »Édesanyám ablakára rá borult a bánat«, »Csikországi fenyegekben elhervadtak mind a gyöngyvirágok«, »Vak katona kolduk«, »Dal egy kis zászlóról«, »Tükrös piros szív«, »Szőke Tisza haragjában megáradt«, stb. közismert nótái a magyar bánatnak szívbe markoló kifejezői. Kétszáznál több a nyomtatásban megjelent dalainak száma. A zeneiskolákat magánuton végezte és minden munkáján meglátszik a komoly, öntudatos alkotás. Szerzeményeit saját maga adja elő és az elsők között volt, aki a Zeneakadémia pódiumán a magyar nótát megszólaltatta. Több színdarabhoz szerzett kísérő zenét. »Angyali vigasz« című ifjúsági darabját a Városi Színházban mutatták be. Géczy Istvánnal közösen írt »Ki a legény a csárdában?« című egyfelvonásos a műkedvelőknek állandó és közkedvelt műsordarabja.

Murray (möré) Alfréd, angol író, Nálunk is színre került színműve: »A postásfiú«, operett 3 felv. Társsz.: Tanner James. Bem. 1901. jan. 22. Magyar Színház.

Murska Ilma, operaénekesnő, sz. 1835-ben, Zágrábban, megh. 1889. jan. 16-án, Münchenben. (Atyja helytartótanácsos volt Zágrábban, hol 1888. április közepén halt meg. Eredeti neve: Puksecs József. »Murski« előnevet az 1850-es években kapta.) 1860-ban Bécsben Marchesi asszonytól tanult, majd öt év múlva a bécsi operához szerződtek. Közben vendégszerepelt Flórencben, Livornóban, Madridban, Barcelonában, Cataniában. 1864. febr. 3-án mint vendég fellépett a Nemzeti Színházban, »Lucia«-ban; második fellépése az